vení, v němž žijeme odloučeni od nevěřících, toužíce po spojení s anděly. Ještě jsme nedošli, jdeme již však; ještě se tam neradujeme, avšak již zde touhou vzdycháme.

Co tedy vlastně nám prospěje, že se poněkud zdržujeme jídla a tělesného veselí? - Tělo táhne k zemi, mysl nahoru míří; láska ji uchvacuje, avšak přítěž ji v letu zpomaluje. O té věci mluví Písmo takto: *Neboť tělo, jež rozkladu podléhá, zatěžuje duši, a přebývání pozemské sráží mysl, mnoho věcí zamýšlející* (Moudr. 9; 15). Jestliže tedy tělo k zemi směřující jest duši přítěží a nákladem, jenž jí překáží, kdykoli se chce rozlétnouti, čím více kdo potěšení nalézá ve vyšší části svého života, tím více se sebe shazuje z pozemského svého nákladu. Hle, co je důvodem našich postů.

PŮST JE NEZBYTNÝ K UKÁZNĚNÍ TĚLA

III. 3. Ať se vám to tedy nezdá věcí bezvýznamnou či zbytečnou - aby si snad někdo, zachovávaje to pouze proto, že takový je zvyk v Církvi, u sebe nemyslil a neřekl si, či aby nepopřál sluchu pokušiteli uvnitř našeptávajícímu: Jaký to má smysl, že se postíš? Olupuješ svou duši, nedáváš jí, co ji těší, sám sobě bolest způsobuješ, jsi sobě samému trapičem a mučitelem. Bohu tedy že se líbí, jestliže ty se mučíš? Pak tedy je ukrutníkem, raduje-li se z tvých muk. - Takovémuto pokušiteli dej v odpověď: Sužuji se jedině proto, aby on mě ušetřil; trestám se, aby mi on byl nápomocen, abych našel zalíbení v očích jeho, abych se radoval ze slasti jeho. Vždyť i obětní zvíře podstupuje muka, má-li býti na oltář položeno. Alespoň bude moje tělo méně tížiti mou duši. A takovému zlému odraďovateli, otroku vlastního břicha, odpověz tímto podobenstvím a řekni mu: Kdybys třeba seděl na nějakém zvířeti, kdybys

jel na koni, který by tě, když tě tak ňese, byl s to shoditi, neníliž pravda, že bys mu v jeho bujnosti umenšil dávku krmiva, abys mohl bezpečně svou cestu vykonati, a že bys ho hleděl zkrotiti hladem, když to nejde uzdou? - A takovým mým dobytčetem je moje tělo; konám cestu do Jerusalema a často mě zvládne a pokouší se mne s cesty sraziti; cestou pak mou je Kristus; nebudu tedy tak bujně vyhazujícího zkrušovati postem? To-li kdo pochopí, potom si to i vlastní zkušeností dokáže, jak užitečnou věcí jest půst. Cožpak toto tělo, jež nyní pokořujeme, bez přestání bude pokořováno? Dokud ještě dočasně kolísá, dokud je tíží jeho smrtelný stav, má svoje zřejmé, naší mysli nebezpečné záchvaty bujnosti. Prozatím totiž jest naše tělo ještě podrobeno rozkladu, prozatím ještě nevstalo z mrtvých; neboť nebude takovým navždy; nemá ještě onen stav, jenž je vlastní nebeskému obcování; dosud jsme se totiž nestali rovnými andělům Božím.

TĚLO NENÍ NEPŘÍTELEM, NÝBRŽ SLUŽEBNÍKEM DUŠE

IV. 4. Ať se tedy Láska vaše nedomnívá, že je tělo nepřítelem duše, jako by byl kdo jiný původcem těla a jiný zase původcem duše. Mnozí totiž - uchváceni vpravdě osidly těla - takto smýšlejíce, prohlásili, že jiný jest původce těla než původce duše. Jako důkazu pak používají slova Apoštolova, jež nepochopili: *Tělo žádá proti duchu, duch pak žádá proti tělu.* To je svatá pravda; avšak proč si nevšimneš druhého výroku: *Nikdo totiž nikdy neměl těla svého v nenávisti, nýbrž (každý) je živí a pečuje o ně, jako i Kristus o Církev?* (Gal. 5; 17). - V oné první větě, o níž jsem se zmínil, zjevuje se nám takřka zápas dvou protivníků, těla a ducha; neboť tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu. V této

však spojení přímo manželské: *Nikdo totiž nikdy neměl těla svého v nenávisti, nýbrž je živí a pečuje o ně, jako i Kristus o Církev.* - Jak tedy naložíme s těmito dvěma větami? Jestliže jedna druhou vylučuje, kterou z nich odvrhneme, a které se přidržíme? - Ve skutečnosti však nejsou protikladné. Neboť - dejte pozor, drazí moji: já ihned ze začátku přijímám obě dvě; a pokud mohu, chci dokázati, že obě se navzájem shodují. Ty však, ať jsi kdokoli, co tvrdíš, že jiný jest původce těla a jiný ducha, co uděláš s tou větou: *Nikdo totiž nikdy neměl těla svého v nenávisti, nýbrž je živí a pečuje o ně, jako Kristus o Církev* - ? Či nemate tě srovnání? poněvadž dí: *živí a pečuje o ně, jako i Kristus o Církev.* Pouty nazýváš tělo; kdo miluje svá pouta? Za žalář pokládáš tělo; kdo miluje svůj žalář? *Nikdo totiž nikdy neměl těla svého v nenávisti.* A kdo by neměl v nenávisti svá pouta? Kdo by neměl v nenávisti svoje mučidlo? A přece: *Nikdo neměl nikdy v nenávisti svého těla, nýbrž je živí a pečuje o ně, jako i Kristus o Církev.* Ty tedy, co hlásáš původce těla rozdílného od původce ducha, hlásati budeš jiného původce Církve a jiného [původce] Krista; kdo však takhle smýšlí, šílí. Miluje tedy každý tělo své; praví tak Apoštol, a kromě Apoštolova výroku každý sám si to v sobě může dokázati. Ať jsi totiž sebevětším krotitelem svého těla, nevím, zdali oko nepřimhouříš, hrozí-li ti nějaká rána.

5. Je tedy takřka jakési manželské pouto mezi duchem a tělem. - Jak to tedy, že tělo žádá proti duchu a duch proti tělu? Odkud tento trest, jenž na nás přešel plozením smrti? V jakém smyslu bylo řečeno: *Všichni v Adamovi umírají?* A v jakém smyslu praví Apoštol: *Byli jsme kdysi i my od přirozenosti syny hněvu, jako ostatní?* Ten, z něhož jsme se narodili, uvalil na sebe pomstu smrti; a tak s sebou vlečeme něco, co

máme vítězně přemoci; a proto „žádáme proti tělu", abychom si zkrocené tělo podrobili a donutili je k poslušnosti. Zdaž tedy je máme v nenávisti, jestliže se snažíme, aby nás bylo poslušno? Každý obyčejně drží doma svou manželku v kázni a přinucuje ji k tomu, jestliže se vzpírá; nikterak však ji tím nepronásleduje co svou nepřítelkyni. - Svého syna držíš na uzdě, aby tě poslouchal; zdaliž ho tím nenávidíš, zdaliž ho proto pokládáš za svého nepřítele? Konečně - svého sluhu miluješ a přece ho trestáš a trestáním ho vedeš k poslušnoti. Máš o této věci zřejmé a zcela jasné prohlášení téhož Apoštola: *Já tedy běžím,* praví, *nikoli tak, jako na nejisto, zápolím nikoli tak, jako bych do vzduchu bil; nýbrž trestám tělo své a v služebnosti je podrobuji, abych snad - zatím co jiným káži - nebyl shledán hodným zavržení* (1. Kor. 9; 26—27).

Naše tělo tedy, jsouc smrtelné, má v jistém smyslu svoje pozemské choutky; nad nimi pak ti bylo uděleno právo, abys je držel na uzdě. Nechť tobě vládne představený, abys mohl ty vládnouti podřízenému. Pod tebou jest tělo tvoje, nad tebou jest Bůh tvůj; jestliže chceš, aby ti sloužilo tvoje tělo, musíš si uvědomit, jak máš sloužiti ty Bohu svému. Všímáš si toho, co pod tebou jest, všimni si tedy také toho, co jest nad tebou. Zákony k zacházení se sobě podřízeným nemáš leč od někoho vyššího. Otrokem jsi a otroka máš pod sebou; Pán však má otroky dva. Otrok tvůj je více v moci Páně než v tvojí. Vždyť přeješ si, aby tělo tě poslouchalo; zdalipak je toho schopno v každém směru? Ve všem poslouchá Pána, ne ve všem poslouchá tebe. Jak to? pravíš. Chodíš, nohama pohybuješ, poslouchá tě tedy; avšak - zdali s tebou půjde tak dlouho jak ty bys chtěl? Ty je oživuješ - zdali však tak dlouho, jak chceš ty? Zdali v něm cítíš bolesti, když sám chceš? Zdali jsi zdráv, kdykoli si toho přeješ? Zkouší tě totiž

častěji tvůj Pán prostřednictvím tvého otroka; abys, protože jsi pomíjel Pána, byl po zásluze napraven od svého otroka.

ROZDÍL MEZI POSTEM KŘESŤANŮ A JINOVĚRCŮ

V. 6. Nuže, v čem tedy spočívá tvůj úkol? Nepoušťti uzdu tělesným rozkošem až k věcem nedovoleným, naopak, poněkud jim uzdu přitáhnouti i ve věcech dovolených. Kdo se totiž ani v nejmenším neomezuje v dovoleném, je blízek i nedovolenému. Proto, bratří, dovolen je styk manželský, nedovoleno je cizoložnictví; a přesto, umírnění mezi muži, aby zůstali vzdáleni nedovolenému cizoložnictví, omezují se poněkud i v dovoleném styku manželském. - Dovoleno jest nasycení, zapovězeno obžerství; a přesto, lidé ukáznění, aby zůstali co nejdále od hanebnosti obžerství, zříkají se poněkud i dovoleného plného nasycení. Tak tedy jednejme, bratří; užívejme s mírou; a co děláme, vězme, proč to děláme. Zřeknutím radosti těla se získává radost ducha.

7. Účel tedy našich postů je dán zřetelem na naši cestu; musíme se tedy zamysliti, která jest naše cesta a kam míříme. Neboť i sami pohané leckdy zachovávají půst; kraje však, do něhož putují, neznáme. I Židé zachovávají leckdy půst; a přece nepochopili cesty, po níž kráčíme. Je to asi tak, jako kdyby si někdo krotil koně, aby na něm mohl bloudit. Zachovávají půst bludaři; vidím, v jakém šatě jdou; táži se jich však, kam jdou? Postíte se, abyste se líbili - komu? - Bohu - odpovídají. - Myslíte, že přijímá váš dar? Nejprve si všimni, co praví: *Zanech dar a jdi, smiř se dříve se svým bratrem* (Mat. 5; 24). Zdaliž správně krotíš svoje údy, ty, jenž drásáš údy Kristovy? *Slyšán jest*, praví, *v křiku hlas váš; a ty, kdož pod vaším jhem jsou, týráte a*

bijete pěstí. Ne takový půst vyvolil jsem sobě, praví Hospodin (Iz. 58; 4—5). Vytýkal by se ti tedy tvůj půst, kdybys byl víc než se sluší přísný na svého služebníka; dostane se ti tedy snad pochvaly za tvůj půst, když se neznáš ke svému bratrovi? Neptám se tě já, který pokrm si odpíráš, nýbrž, které jídlo máš rád. Řekni mi, které jídlo jíš rád, abych ti mohl schválit, že se dotyčného pokrmu zdržuješ. Miluješ spravedlnost? Řekneš asi: Miluji. Ať se tedy ukáže tvá spravedlnost. Neboť mám za to, že je spravedlivo, abys sloužil většímu, má-li tě být menší poslušen. O těle jsme totiž mluvili, jež jest menší ducha a jež jest mu podrobeno, aby je krotil a mírnil. Zacházíš s ním tak, aby tě poslouchalo, a odpíráš mu pokrm, protože je ti milé, je-li ti podrobeno; uznej však vyššího, uznej nadřízeného, abys po právu žádal poslušnost od podřízeného.

PROTI ROZKOLNÝM KŘESŤANŮM

VI. Anebo, co myslíš - poslouchá-li tě tvé tělo a ty neposloucháš svého Boha, zdaž právě ono, tím že tě je poslušno, nevynáší nad tebou rozsudek? Zdaliž - poslouchajíc tě - nesvědčí proti tobě?

8. A koho - pravíš - má jako svého nadřízeného poslouchati? Hle, mluví Kristus; řekl jsi, že jsi milovníkem spravedlnosti - : *Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek* (Jan 13; 34). Slyš tedy Pána svého, kterak dává přikázání, abychom se vespolek milovali. Zatím co on si z nás všech, co svých údů, tělo tvoří, kteréžto tělo má mít jedinou hlavu, samotného Pána a Spasitele - ty naproti tomu se odtrhuješ od údů Kristových, nemiluješ jednotu. Zdaž by ses toho nezhrozil na svých vlastních údech? Kdybys měl pokroucený prst, zdaž bys neběžel k lékaři, aby ti prst narovnal? Jistě - tehdy je tvoje tělo v pořádku, když tvoje údy